

**Státní závěrečná zkouška z magisterského oboru
MEDIÁLNÍ STUDIA
(dvouoborová)
pro akademický rok 2011/2012**

SZZk se skládá ze dvou hlavních částí:

A. Obhajoby diplomové práce*,

B. Zkoušky z níže uvedených předmětů.

Předměty zkoušky dvouoborového studia jsou dále vymezeny dvěma základními okruhy, z nichž první je povinný a ve druhém si student volí dle absolvovaných kursů:

- 1. Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích**
(témata jsou pokryta především kursy *Mediální studia 1, Mediální studia 2, Metody a techniky výzkumu v sociálních vědách, Kvantitativní výzkum v mediálních studiích, Kvalitativní výzkum v mediálních studiích, Teorie obrazu, Filosofie médií, Sémiotika médií*)
- 2. Teoreticko-analytická profilace**
(dle profilace: kulturní, sociologický, filosofický, historický, sémioticko-lingvistický, metodologický; struktura kursů, jimiž jsou témata pokryta, je dána volbou studenta a skladbou kursů jím absolvovaných – viz též dále).

ad A) SZZk začíná veřejnou obhajobou diplomové práce. Aby student mohl přistoupit k druhé části zkoušky z oboru Mediální studia musí nejprve obhájit předloženou diplomovou práci*.

Průběh obhajoby:

- 1) Student představí svou práci, její předmět, metodiku a klíčová zjištění (v rozsahu cca 10 min); jde-li o práci obsahující výzkum, musí být u obhajoby komisi přiložena (být k dispozici) i veškerá dokumentace výzkumu;
- 2) Hodnocení vedoucího práce;
- 3) Hodnocení oponenta;
- 4) Reakce studenta na posudky;
- 5) Diskuse (student reaguje na otázky členů komise a přítomných);
- 6) Porada komise o zhodnocení práce (za nepřítomnosti studenta a veřejnosti);
- 7) Zveřejnění hodnocení práce.

Celková délka obhajoby je cca 30 minut.

Obhajoba diplomové práce je veřejná (kromě části 6).

ad B) Zkouška začíná písemnou a pokračuje ústní částí.

Ba) Písemná část

K písemné části student přistupuje po úspěšné obhajobě diplomové práce.*

* Je-li student diplomatem oboru Mediální studia.

Student vypracovává odpovědi na 10 otázek, které pokrývají okruh 1 (*Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích*) po dobu max. 60 minut.

Písemná část je hodnocena členy komise bodováním. Ke splnění této části zkoušky je třeba dosáhnout minimálně 35 bodů (z 50 možných).

Pokud student neuspěje u písemné části SZZk, nemůže pokračovat ústní částí SZZk a musí celou druhou část SZZk (B) absolvovat v dalším termínu.

Bb) Ústní zkouška

K ústní zkoušce student přistupuje až po té, co obhájil svou diplomovou práci* a prospěl u písemné části SZZk.

Předměty ústní části SZZk jsou vymezeny uvedenými dvěma skupinami okruhů, z nichž jeden je povinný (*Teoretické a analytické přístupy v mediálních studiích*) a ve druhém (*Teoreticko-analytická profilace*) si student volí podle své profilace a absolvovaných předmětů:

- v (1) *Teorii a analytických přístupech v mediálních studiích* si student hodinu před vlastní zkouškou vylosuje okruh, ze kterého bude zkoušen.
- v (2) *Teoreticko-analytické profilaci* si student vybere jednu z profilací a tu uvede na přihlášce k SZZk:
 - (2.1) **kulturální**
 - (2.2) **sociologická**
 - (2.3) **filosofická**
 - (2.4) **historická**
 - (2.5) **sémioticko-lingvistická**
 - (2.6) **metodologická**

Před vlastní zkouškou si pak vylosuje okruh, ze kterého bude zkoušen.

K této části zkoušky je student povinen **předložit seznam odborné literatury**, kterou v průběhu studia nastudoval a z níž se na SZZk připravoval (literatura uvedená na seznamu může být využita při specifikaci vylosovaných otázek; k seznamu může být rovněž přihlédnuto při pokládání doplňujících otázek, které se mohou týkat v seznamu uvedených položek). Seznam literatury je nutno odevzdat ve dvou exemplářích (s plným jménem a podpisem) na sekretariát katedry nejméně 3 pracovní dny před termínem konání SZZk. Seznam literatury by měl obsahovat nejméně 20 položek, mezi něž se nezahrnují texty učebnicového typu. V seznamu by měla být uvedena minimálně polovina titulů, které byly v předmětech typu A (viz seznam výše) deklarovány jako povinná literatura. Uvedení titulu v seznamu literatury je chápáno jako čestné prohlášení, že student daný titul prostudoval a je kompetentní referovat o jeho obsahu u zkoušky.

Každá část SZZk je hodnocena samostatnou známkou.

Zkouška probíhá v uvedeném pořadí zkoušených částí.

Celková délka ústní zkoušky je cca 30 minut.

*Všechny uvedené podklady k přípravě k SZZk mají charakter **okruhů** – nejedná se o konkrétní otázky, které budou u SZZk položeny. Otázky budou studentovi kladeny zkoušejícími a student na ně musí být schopen reagovat na základě přípravy, a prokázat tak orientaci ve studovaném oboru.*

* Je-li student diplomatem oboru Mediální studia.

1. TEORIE A ANALYTICKÉ PŘÍSTUPY V MEDIÁLNÍCH STUDIÍCH

Student si vylosuje jeden z okruhů, z něhož bude zkoušen:

- 1.1. **Mediální komunikace a komunikační modely** (S-R modely, model Shannona a Weavera, matematická teorie komunikace, model Osgooda a Schramma, spirálový model komunikace, Newcombův model komunikace, model Westleyho a MacLeana, rituálový model komunikace, Hallův model kódování a dekodování).
- 1.2. **Funkcionální pojetí médií.**
- 1.3. **Kritická teorie médií: Frankfurtská škola** (kulturní průmysl, Benjamin, Adorno, Marcuse, Habermas).
- 1.4. **Masová versus populární kultura** (midcult, mascult, Macdonald, Eco, Fiske).
- 1.5. **Výzkum účinků masových médií** (procesuální přístupy, The People's Choice, teorie konsonance a disonance, Personal Influence: dvoustupňová komunikace + teorie názorových vůdců, Lasswell, Lazarsfeld, Katz, teorie užití a uspokojení, spirála mlčení, teorie agenda setting, kultivační analýza, etnografický obrat ve výzkumu mediální komunikace, Noell-Neumannová, Gerbner, Morley).
- 1.6. **Masa versus publikum** (výzkumy příjemců mediálních sdělení a jejich konceptualizace, etnografický výzkum publika).
- 1.7. **Birminghamská škola** (mediální studia jako kritika ideologie, Hall, Morley, McRobbie, Fiske, Hartley).
- 1.8. **Torontská škola.** („Medium is the message“, Innis, McLuhan)
- 1.9. **Mediální konstrukce reality, teorie reprezentace** (Schulz, Hall).
- 1.10. **Zpravodajský diskurs** (analýza mediálních sdělení, zpravodajské hodnoty, teorie gatekeepers).
- 1.11. **Feministická kritika médií** (ženské žánry, McRobbie, Mattelart, Ang).
- 1.12. **Vymezení obrazu v mediálních studiích** (šíře pojmu obraz; obraz z pohledu sémiotiky, vizuálních studií, teorie výtvarných umění, kulturních studií a dalších oborů; vizuální kultura, vizuální komunikace a vizuální gramotnost; tzv. nová média a vizualita; dynamické obrazy – obraz a čas /sekvence, střih, narace/; specifika televizního obrazu; specifika zpravodajského diskursu).
- 1.13. **Sémiotika/rétorika obrazu, kompozice, obrazové kódy** (základní problémy: formální, výtvarné a estetické kategorie; obraz jako reprezentace: ikoničnost vs. indexovost /symptom reality vs. konstrukce reality/; reprezentace a/vs. denotace, problematika perspektivy, analogie a realismu, obrazy technické/digitální/syntetické – forma a/vs. dispozitiv).
- 1.14. **Obraz, pojem, technický obraz; rychlost, zrychlení, setrvačnost** (Flusserova teorie mediální redukce skutečnosti, Castellsův síťový metakód a Viriliova teorie dromokratické komunikace jako revize některých základních tezí sémiotiky a teorie médií).
- 1.15. **Médium a znak** (znak, typy znaků, znaková činnost, znaková produkce, znakový kód; znaková re-representace a prezentace; systém znakové komunikace; typ média a typ znaku; funkce média a funkce znaku; médium a percepce; médium a abstrakce; médium, prostor, čas; Peirce, de Saussure, Barthes, znaky, kódy, mýtus, ideologie, hegemonie).
- 1.16. **Mediální abstrakce a její ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (mediální abstrakce, druh média, typ interakce a typ sítě, reprezentace, prezentace a simulace skutečnosti).
- 1.17. **Základní principy empirické vědy a metodologické koncepty** (vědecké paradigma, revoluce ve vědě, falzifikacionismus, sofistický falzifikacionismus, vědecký anarchismus, výzkumné programy, protokolární věty, rozdíl věd přírodních a sociálních /a humanitních/).

- 1.18. **Základní techniky sběru a analýzy dat v mediálních studiích** (dotazování: rozhovor – strukturovaný, hloubkový, dotazník, focus group; etnografické metody výzkumu publika, pozorování, analýza dokumentů – obsahová analýza, textová analýza, diskursivní analýza).
- 1.19. **Schéma empirického výzkumu** (indukce a dedukce, kvalitativní a kvantitativní přístup k poznávání reality, survey, proměnná, znak, indikátor, validita a reliabilita).
- 1.20. **Cílová populace a výzkumný vzorek** (odlišnost výběru respondentů v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, výběrový a základní soubor, reprezentativita).

Doporučená literatura:

- AUMONT, J.: *Obraz*. Praha: AMU 2005.
- BARTHES, R.: *Mytologie*. Praha: Doplněk 2005.
- BENJAMIN, W.: „Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti.“ In: *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon 1984, s. 16–47.
- BERGER, P. – LUCKMANN, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 1999.
- BINKOVÁ, P.: „Feministická perspektiva v mediálních studiích.“ In *Revue pro média*. 2004. on-line Dostupné z: http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Revue09/archiv_09.htm.
- CÍSAŘ, J. (ed.): *Co je to fotografie?* Praha: Herrmann & synové 2004.
- DEFLEUR, M. L. – BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum 1996.
- ECO, U.: *Meze interpretace*. Praha: Karolinum 2004.
- ECO, U.: *Skeptikové a těšitelé*. Praha: Argo 2007.
- ECO, U.: *Teorie sémiotiky*. Praha: Argo 2009.
- FAY, B.: *Současná filozofie sociálních věd*. Praha: Slon 2002.
- FILIPOVÁ, M. (ed.): *Možnosti vizuálních studií*. Brno: Barrister a Principál 2007.
- FISKE, J. – HARTLEY, J.: *Reading Television*. London: Routledge 1996.
- FISKE, J.: *Introduction to Communication Studies*. Routledge: London 1995.
- FLUSSER, V.: *Do universa technických obrazů*. Praha: OSVU 2001.
- GALTUNG, J. – ROUGEVOVÁ, M.: „Structuring and selecting news.“ In COHEN, S. – YOUNG, J. (eds.): *The manufacture of news*. London: Sage 1973.
- GOMBRICH, E. H.: *Umění a iluze. Studie o psychologii obrazového znázorňování*. Praha: Odeon 1985.
- GOODMAN, N.: *Jazyky umění*. Praha: Academia 2007.
- HALL, S.: *Representation: Cultural Representations and Signifying practices*. London: Sage 1997.
- HARTLEY, J.: *Understanding news*. London: Routledge 2005.
- JENSEN, K. B. – JANKOWSKI, N. W.: *A Handbook of Methodologies for Mass Communication Research*. London – New York: Routledge 1992.
- JEŘÁBEK, H.: *Počátky komunikačního výzkumu*. Praha: Karolinum 1998.
- JIRÁK J. – KÖPPOVÁ, B.: *Masová média*. Praha: Portál 2009.
- KERLINGER, F. N.: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia 1972.
- KOŘENSKÝ, J.: *Proměny myšlení o řeči*. Praha, FF UK 1998.
- KRIPPENDORFF, K.: *Content Analysis: an Introduction to Its Methodology*. London Sage 1981.
- KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova: Karolinum 1995.
- MacDONALD, D.: „A Theory of Mass Culture“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. London: Prentice Hall 1998.
- McLUHAN, M.: *Člověk, média a elektronická kultura*. Výbor z díla. Brno: JOTA 2000.
- McLUHAN, M.: *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon 1991.
- McQUAIL, D. – WINDAL, S.: *Communication models*. London: Prentice Hall 1993.
- McQUAIL, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál 2009.
- McROBBIE, A.: *Aktuální témata kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- MONACO, J.: *Jak číst film. Svět filmu, médií a multimédií*. Praha: Albatros 2006.
- MOORLEY, D.: *Television audiences and cultural studies*. London: Sage 1992.
- NEUENDORF, K. A.: *The Content Analysis Guidebook*. London: Sage 2002.

- PANOFSKY, E.: *Význam ve výtvarném umění*. Praha: Odeon 1981.
- PETRUSEK, M.: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, Karolinum, 1993.
- SCHRIFFIN, D. – TANNEN, D. (ed.): *The Handbook of Discourse Analysis*. London: Blackwell 2003.
- SCHULZ, W.: „Masová média a realita ‚Ptolemaiovské‘ a ‚Kopernikovské‘ pojetí.“ In JIRÁK, J. – ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum 2000, s. 24–40.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- SZCZEPANIK, Petr (ed.): *Nová filmová historie: antologie současného myšlení o dějinách kinematografie a audiovizuální kultury*. Praha: Herrmann & synové 2004.
- THOMPSON, J.: *Média a modernita*. Praha: Karolinum 2004.
- TRAMPOTA, T.: *Zpravodajství*. Praha, Portál 2006.
- TRAMPOTA, T.: *Metody výzkumu médií*. Praha, Portál 2010.
- TURNER, G.: *British Cultural Studies*. London: Routledge 2000.
- van ZOONEN, L.: *Feminist Media Studies*. London: Sage 1994.

2. TEORETICKO-ANALYTICKÁ PROFILACE

Ze šesti vypsanych profilací (2.1–2.6) si student zvolí jednu dle svých odborných zájmů a absolvovaných předmětů, tedy specializace zvolené během studia.

Svou volbu uvede v přihlášce ke SZZk. V den zkoušky si v rámci zvolené profilace losuje okruh, z něhož mu komise klade otázky.

2.1. kulturní

(témata jsou pokryta např. kursy *Teorie kultury*, *Kulturní a sociální antropologie*, *Úvod do studia populární kultury*, *Populární kultura a její žánry*, *Kulturní studia*, *Teorie publika* apod.)

- a. **Vymezení kultury, její původ, povaha a struktura, různá pojetí a přístupy** (axiologické, redukcionistické a antropologické pojetí kultury; reálná kultura, ideální kultura, kulturní konstrukt).
- b. **Axiologické teorie kultury** (kultura a civilizace; renesanční, osvícenské a klasické teorie kultury; teorie kultury v Geisteswissenschaften a v Kulturwissenschaften; limity axiologických teorií kultury).
- c. **Teorie kultury reálných věd** (obrat k vědecké teorii kultury – Klemm a Tylor; teorie distribuce kultury; teorie organizace kultury; teorie symbolizace kultury).
- d. **Komunikace a jazyk, kulturní etnocentrismus versus kulturní relativismus**.
- e. **Vysoká a nízká kultura; masová versus populární a lidová kultura; problematika subkultur a kontrakultur** (teorie vyšší a nižší kultury; prahy zmasovění a kulturní směna; masová kultura jako kultura médií; postmoderní kultura v pozdně moderní společnosti).
- f. **Vybrané teoretické a metodologické přístupy k populární kultuře** (ideologický, estetický a rituální přístup k populární kultuře; žánrová a recepční analýza; populární kulturní žánry; typy, žánrové definice a historie vybraných kategorií: populární hudba, literatura, komiks, televize, film).
- g. **Mediální studia a/jako kulturní studia** (vymezení oboru; kulturalismus, strukturalismus a poststrukturalismus, marxismus, feminismus, postmodernismus).
- h. **Mediální studia a sociální a kulturní antropologie** (vymezení oboru a jeho historická tradice, klíčové postavy a směry; systém kulturologických disciplin).

Doporučená literatura:

- ANG, I.: *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. London: Methuen 1985.
- BARKER, Ch.: *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- BARTHES, R.: *Mytologie*. Praha: Dokořán 2004.
- BENJAMIN, W. *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon 1979 (stať *Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti*)
- BERGER, A. A.: *Popular Culture Genres*. Newbury Park: Sage 1992.
- BRAND, P. Z. (ed.): *Beauty Matters*. Indianapolis: Indiana University Press 2000.
- CARROLL, N.: *A Philosophy of Mass Art*. New York: Oxford University Press 1998.
- deCERTEAU, M.: *The Practice of Everyday Life*. Berkeley: University of California Press 1984.
- EAGLETON, T.: *Úvod do literární teorie*. Praha: Triáda 2005.
- ELIADE, M.: *Posvátné a profánní*. Praha: ČKA 1994.
- ECO, U.: *Skeptické a těšitelé*. Praha: Svoboda 1995.
- FINGEROTH, D.: *Superman on the Couch: What Superheroes Really Tell Us About Ourselves and Our Society*. New York: Continuum 2004.
- FISKE, J.: *Reading Popular Culture*. London: Unwin Hyman 1989.
- FISKE, J.: *Understanding Popular Culture*. London: Unwin Hyman 1989.
- FRANKLIN, S. a kol. (ed.): *Off Centre: Feminism and Cultural Studies*. London: HarperCollins 1991.
- FRAZER, J.G. *Zlatá ratolest*. Praha: Mladá fronta 1994.
- GANS, H.: *Popular Culture and High Culture: An analysis and evaluation of taste*. New York: Basic Books 1974.
- GRAMSCI, A.: „Hegemony, Intellectuals and the State“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. London: Prentice Hall 1998, s. 210–216.
- GRAMSCI, A.: *Sešity z vězení*. Praha: Československý spisovatel 1959.
- GRANT, B. K.: *Film Genre Reader*. Austin: University of Texas Press 1986.
- GREENBERG, C.: „Avantgarda a kýč“ In: *Labyrinth revue 2000*, č. 7–8, s. 69–74.
- GWENLLIAN-JONES, S.: „Histories, Fictions and Xena: Warrior Princess.“ In BROOKER, W. – JERMYN, D. (eds.): *The Audience Studies Reader*. London: Routledge 2003.
- HALL, S. – WHANNELL, P.: *The Popular Arts*. London: Hutchinson 1964.
- HAWKES, T.: *Strukturalismus a sémiotika*. Brno: Host 1999.
- HEBDIGE, D.: *Subcultures: The Meaning of Style*. London: Methuen 1979.
- HILLS, M.: „Defining Cult TV: Texts, Inter-texts and Fan Audiences.“ In ALLEN, R. C. – HILL, A.: *The Television Studies Reader*. London: Routledge 2004.
- HUBÍK, S.: *Postmoderní kultura*. Olomouc: Votobia 1993.
- JENKINS III, H.: „Star Trek Rerun, Reread, Rewritten: Fan Writing as Textual Poaching.“ In NEWCOMB, H. (ed.): *Television: The Critical View*. New York: Oxford University Press 2000.
- KAMINSKY, S. M. – MAHAN, J. H.: *American Television Genres*. Chicago: Nelson-Hall 1985.
- KROEBER, A.L., KLUCKHOHN, C. *Kritický nástin systémů a definic kultury*. Brno: KKS 1969.
- Le GOFF, J. *Kultura středověké Evropy*. Praha: Odeon 1991
- LÉVY, P. *Kyberkultura*. Praha: Karolinum 2000.
- MALINOWSKI, B. *Vědecká teorie kultury*. Brno: KKS 1968.
- MacDONALD, D.: „A Theory of Mass Culture“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf 1994.
- McROBBIE, A.: *Aktuální témata kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- McROBBIE, A.: *Postmodernism and Popular Culture*. London: Routledge 1994.
- MILNER, A.: *Contemporary Cultural Studies*. London: UCL Press 1994.
- MITTEL, J.: *Genre and Television. From Cop Shows to Cartoons in American Culture*. New York and London: Routledge 2004.
- NAVA, N. – NAVA, O.: „Discriminating of duped? Young People as Consumers of Advertising/Art.“ In CORNER, J. – HARVEY, S. (eds.): *Television Times – A Reader*. London and New York: Arnold 1996.
- PROPP, V. J.: *Morfologie pohádky a jiné studie*. Praha: H&H 1998.
- STOREY, J.: *An Introduction to Cultural Theory and Popular Culture*. Athens GA: University of Georgia Press 1998.
- STOREY, J.: *Inventing Popular Culture. From Folklore to Globalization*. Malden, Mass.: Blackwell 2003.

- STRIANTI, D.: *An Introduction to Theories of Popular Culture*. London: Routledge 1995.
 SOUKUP, V. *Dějiny sociální a kulturní antropologie*. Praha: Karolinum 1996.
 SOUKUP, V. *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha: Portál 2000.
 SOUKUP, V. *Dějiny antropologie*. Praha: Karolinum 2004.
 WILLIAMS, R.: *The Long Revolution*, Harmondsworth: Penguin 1965.

2.2. sociologický

(témata jsou pokryta např. kursy *Současná sociologie*, *Teorie publika*, *TV Studies*, *Společenskovědní paradigmatata* apod.)

- a. **Sociologie jako alternativní přístup k poznávání světa** (vymezení, předmět studia a její využití).
- b. **Velká sociologická paradigmatata** (konsenzuální, konfliktologické a interpretativní).
- c. **Sociologie vědění a sociální konstruktivismus** (společnost je subjektivní i objektivní realita).
- d. **Vrůstání do společnosti** (socializace a problematika genderu, sociální interakce v každodenním životě, sociální role a status, sociální skupiny).
- e. **Modernita a racionalita** (byrokracie, industrializace, globalizace).
- f. **Charakteristiky současné společnosti** (společnost tradiční, moderní, riziková, informační, vědění, mcdonaldizovaná, konce práce, volného času, konzumní apod.).
- g. **Společnost pozdní modernity versus postmoderní společnost** (Giddens, Lyotard, Baumann).
- h. **Současná česká společnost** (sociální stratifikace, demografické chování).
- i. **Aktuální témata současné sociologie** (sociologie rodiny, vzdělání, práce a nezaměstnanost, sociální stratifikace, sociální deviace, móda, identita).
- j. **Specifika sociologického poznávání reality** (kvalitativní versus kvantitativní paradigma, výzkumné strategie).
- k. **Publikum jako imaginární komunita nebo subkultura** (každodennost, fandom atd.).

Doporučená literatura:

- BARŠA, P. a kol.: *Dialog teorií*. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství 2009
 BAUMAN, Z.: *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Slon 1995.
 BAUMAN, Z.: *Myslet sociologicky: Netradiční uvedení do sociologie*. Praha: Slon 1996.
 BERGER, P.: *Pozvání do sociologie*. Praha: Barrister & Principál 2003.
 BERGER, P. L. – LUCKMANN, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno, CDK 1999.
 BOURDIEU, P.: *Teorie jednání*. Praha: Karolinum 1998.
 GIDDENS, A.: „Produkce a reprodukce sociálního života. Závěr: Některá nová pravidla sociologické metody.“ In KELLER, J.: *O povaze sociální reality*. Brno. MU 1987, s. 93–110.
 HABERMAS, J.: *Strukturální přeměna veřejnosti. Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia 2000.
 HARRINGTON, A.: *Moderní sociální teorie*. Praha: Portál 2006.
 HUBÍK, S.: *Sociologie vědění*. Praha: Slon 1999.
 KELLER, J.: *Úvod do sociologie*. Praha: Slon 1991.
 KELLER, J.: *Dvanáct omylů sociologie*. Praha: Slon 1995.
 KELLER, J.: *Teorie modernizace*. Praha: Slon 2007.
 KELLER, J. – TLUSTÝ, L.: *Chrást, výtah a pojišťovna*. Praha: Slon 2007.
 KOL. AUTORŮ: *Současná česká společnost*. Praha, SOU AV ČR 2002.
 LIŠKOVÁ, K.: „Zrcadlo, zrcadlo řekni.“ In *Růžový a modrý svět*. [on-line] – dostupné z: [http://www.ruzovymodrysvet.sk/sk/hlavne-menu/citaren/ruzovy-a-modry-svet-\(cd-rom\)/katerina-liskova:-zrcadlo-zrcadlo-rekni](http://www.ruzovymodrysvet.sk/sk/hlavne-menu/citaren/ruzovy-a-modry-svet-(cd-rom)/katerina-liskova:-zrcadlo-zrcadlo-rekni)
 LYOTARD, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha: FÚ AV ČR 1993, s. 97–177.

- MAREŠ, P.: „Dochází na českém trhu práce k marginalizaci?“ In SIROVÁTKA, T.: *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita 2003, s. 118-127.
- MERTON, R. K.: *Studie ze sociologické teorie*. Praha: Slon 2000.
- MILLS, Ch. W.: *Sociologická imaginace*. Praha: Slon 1999.
- MOŽNÝ, I.: *Rodina a společnost*. Praha: Slon 2006.
- NOHEJL, M.: *Lebenswelt a každodennost v sociologii Alfreda Schutze: pojednání o východiscích fenomenologické sociologie*. Praha: Slon 2001, s. 70–79.
- PETRUSEK, M.: *Společnosti pozdní doby*. Praha: Slon 2006.
- PUNCH, K. F.: *Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Portál 2008.
- RIFKIN, J.: „The End of Work.“ In: *The End of Work. The Decline of the Global Labor Force and the Dawn of the Post-Market Era*. New York: G. P. Putnam's Sons 1995.
- RITZER, G.: *McDonaldizace společnosti*. Praha: Academia 1996.
- SIMMEL, G.: *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha: Slon 1997.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- ŠUBRT, J. – BALON, J.: *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada 2010.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie I. Teoretické koncepce a jejich autoři*. Praha: Karolinum 2007.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie II. Teorie sociálního jednání a sociální struktury*. Praha: Karolinum 2008.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie III. Diagnózy soudobých společností*. Praha: Karolinum 2008.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie IV. Aktuální a každodenní*. Praha: Karolinum 2010
- TUČEK, M. a kol.: *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Praha: Slon 2003.
- VIDOVIČOVÁ, L.: *Věková diskriminace – ateismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh*. Praha: VÚPSV 2005. [on-line] Dostupné z: <http://www.vupsv.cz/vidovicova-ageismus.pdf>
- VODÁKOVÁ, A. a kol.: *Sociologické školy, směry, paradigmata*. Praha: Slon 2000.
- VYMĚTALOVÁ, S.: „Domácí násilí: přirozený jev?“ In *Sociologický časopis* 37, 2001, s. 103–122, „Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2006.“ In: *Český statistický úřad* [on-line] – dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/210044237C/\\$File/400707.pdf](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/210044237C/$File/400707.pdf)
- WEBER, M.: *Autorita, etika a společnost*. Praha: Mladá fronta 1997.

2. 3. filosofický

(témata jsou pokryta např. kursy *Filosofie médií*, *Vybrané kapitoly z filosofie 20. století*, *Filosofie jazyka a komunikace*, *Jazyk a svět* apod.)

- a. **Jazyk a svět: od mentální reprezentace k jazykové reprezentaci světa** (poznání jako reprezentace, role mediální reprezentace skutečnosti: empirismus vs. apriorismus, Wittgenstein, Quine, Davidson, Goodman).
- b. **Modernizace a moderní filosofie; postpozitivismus** (univerzalizace a racionalizace; vědomí/subjekt; Feyerabend, Kuhn, Lakatos).
- c. **Poststrukturalismus a postmodernismus** (Barthes, Derrida, Foucault; *Baudrillard*, *Lyotard*).
- d. **Analytická filozofie a filozofie komunikativního jednání** (pozdní Wittgenstein, Davidson; Habermas).
- e. **Neopragmatismus a hermeneutika** (inter/subjektivní komunikace; neuvědomované struktury; vědomí „konce“; nerozhodnutelnost významu; meze západní/patriarchální racionality).
- f. **Druh média a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (médiu a intertextové vztahy – problémy původu a kritérií skutečnosti; multimediální rozšíření intertextuality o „novou nepřehlédnutelnost“).
- g. **Typ interakce a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (typy interakce a odpovídající způsoby zprostředkování; typy interakce a způsoby a důsledky komunikační mediace).

- h. **Typ sítě a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (sítě a média v předmoderní, moderní a pozdně moderní komunikaci; síťová společnost a problém dromokratické teleaktivity).

Doporučená literatura:

- BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu*. Praha: Československý spisovatel 1967.
BAUDRILLARD, J.: *Dokonalý zločin*. Olomouc: Periplum 2001.
BAUDRILLARD, J.: *Rozhovory s Baudrillardem*. Olomouc: Votobia 1997.
BAUDRILLARD, J.: *Selected Writings*. Cambridge: Polity Press 1988.
CASTELLS, M.: *The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.
DAVIDSON, D.: *Čin, mysl, jazyk*. Bratislava: Archa 1997.
DELEUZE, G.: *Podla čoho rozpoznáme štrukturalizmus?* Bratislava: Archa 1993.
DERRIDA, J.: *Gramatológia*. Bratislava: Archa 1999.
DERRIDA, S.: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa 1993.
FEYERABEND, P.: *Rozprava proti metodě*. Praha: Aurora 2001.
FLUSSER, V.: *Do univerza technických obrazů*, Praha: OSPVU 2001.
FLUSSER, V.: *Jazyk a skutečnost*. Praha: Triáda 2005.
FLUSSER, V.: *Za filosofii fotografie*. Praha: Hynek 1994.
FOUCAULT, M.: *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Praha: Dauphin 2000.
FOUCAULT, M.: *Slova a věci*. Brno: Computer Press 2007.
HABERMAS, J.: *Theorie des kommunikativen Handelns*. Frankfurt a/M: Suhrkamp 1981.
HORSTER, D.: *Jürgen Habermas: úvod k dílu*. Praha: Svoboda 1995.
HROCH, J.: *Filozofická hermeneutika v dějinách a současnosti*. Brno: MU 2003.
HUBÍK, S.: *K postmodernismu obratem k jazyku*. Boskovice: Albert 1994.
KUHN, T. S.: *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: OIKOYMENH 1997.
LÉVY, P.: *Kyberkultura*. Praha: Karolinum 2000.
LYOTARD, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha: Filozofický ústav AV ČR 1993.
NAGL-DOCEKAL, H.: *Feministická filozofie*. Praha: SLON 2007.
PUTNAM, H. – RORTY, R.: *Co po metafyzice?* Bratislava: Archa 1997.
QUINE, W. V.: *Hledání pravdy*. Praha: Herrmann a synové 1994.
QUINE, W. V.: *Z logického hlediska*. Bratislava: Kalligram 2006.
RORTY, R.: *Filozofia a zrkadlo prírody*. Bratislava: Kalligram 2000.
RORTY, R.: *Nahodilost, ironie, solidarita*. Praha: Pedagogická fakulta UK 1996.
THOMPSON, J. B.: *Média a modernita*. Praha: Karolinum 2004.
VIRILIO, P.: *Informatická bomba*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2004.
VIRILIO, P.: *Stroj videnia*. Bratislava: Slovenský filmový ústav 2002.
VIRILIO, P.: *Válka a film: logistika vnímání*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2007.
WELSCH, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha: Zvon 1994.
WITTGENSTEIN, L.: *Filozofická zkoumání*. Praha: Filosofia 1998.

2. 4. historický

(témata jsou pokryta např. kursy *Historie světových médií*, *Historie českých médií* apod.)

- a. **Počátky masové komunikace, její proměny na začátku novověku** (knihtisk; předchůdci periodického tisku; raně novověké mediální systémy; raná čtenářská veřejnost; lid a nová média; první periodika; technologické a organizační inovace v mediích; právní rámec, cenzura; média v kontextu utváření raně novověké veřejné sféry).
- b. **Média v době přechodu od tradiční k moderní společnosti** (sociální, ekonomické, politické proměny; počátky moderního národního státu; průmyslová revoluce; rozvoj nových technologií, dopravy aj.; problematika svobody tisku; „moderní“ novinářské prostředí – mezi svobodnou konkurencí a monopolem).
- c. **Média ve světě v 19. století** (elitní/masový tisk, stranický tisk, vztah státu a tisku; podnikání v mediích, konkurenční boj vydavatelů; profesionalizace novinářů).

- d. **Zpravodajské agentury a jejich mezinárodní rozměr** (Havas, Reuter, Wolff; počátky globální komunikace).
- e. **Česká tištěná média v době národně-emanipačního procesu 19. století** (hlavní periodika; osobnosti; tiskové poměry a cenzurní praxe; stranicko-politická diferenciacie v tištěných médiích na přelomu 19. a 20. století).
- f. **První světová válka jako mediální válka** (propaganda a média; cenzura).
- g. **Meziválečná média** (vlastnická koncentrace; mediální impéria; počátky rozhlasového vysílání; nástup nacismu; druhá světová válka a média).
- h. **Česká média první a druhé republiky; protektorátní média; média třetí republiky** (obecná charakteristika médií, tiskové poměry a cenzurní praxe, média a politické strany, rozhlas).
- i. **Vývoj médií v liberálních západních demokraciích po roce 1945.**
- j. **Česká média v područí státu a stranického aparátu KSČ** (proměna struktury médií od roku 1948 do 60. let 20. století).
- k. **Současné tendence vývoje médií ve světě** (globalizace, komercializace, depolitizace; tradiční vs. nová média – antagonismus nebo koexistence?).

Doporučená literatura:

- APPLEBYOVÁ, J. – HUNTOVÁ, L. – JACOBOVÁ, M.: *Jak říkat pravdu o dějinách. Historie, věda, historie jako věda a Spojené státy americké*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2002.
- BARTOŠ, J.: „Noviny jako historický pramen.“ In: Marek, Pavel (ed.): *Tisk a politické strany*. Olomouc: FF UP 2001, s. 7–16.
- BERÁNKOVÁ, M. – KŘIVÁNKOVÁ, A. – RUTTKAY, F.: *Dějiny československé žurnalistiky*. Díl 3. Praha: Novinář 1988.
- BERÁNKOVÁ, M.: *Dějiny československé žurnalistiky*. Díl 1. Praha: Novinář 1981.
- BLÁHOVÁ, K. – SLÁDEK, O. (eds.): *O psaní dějin*. Praha: Academia 2007.
- BLODIGOVÁ, A. – KÖPPLOVÁ, B. – SEKERA, M.: *Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků*. Katalog Výstavy k dějinám českého tisku na území České republiky. Praha: SÚA 2002.
- BOURNE, R.: *Lords of Fleet Street. The Harmsworth Dynasty*. London: Unwin Hyman 1990.
- BRIAN, D.: *Joseph Pulitzer: A Life*. New York: Wiley 2001.
- BRIGGS, A. – BURKE, P.: *A Social History of the Media. From Gutenberg to the Internet*. London: Polity Press 2007.
- BURKE, P.: *Společnost a vědění*. Praha: Karolinum 2007.
- CURRAN, J. – SEATON, J.: *Power without responsibility. The press and broadcasting in Britain*. London: Routledge 1997.
- ČÁBELOVÁ, L.: *Radiojournal. Rozhlasové vysílání v Čechách a na Moravě v letech 1923–1939*. Praha: Karolinum 2003.
- De CERTEAU, M.: *Psaní dějin*. Brno: CDK 2011.
- DRÁPALA, M.: *Na ztracené vartě Západu. Antologie české nesocialistické publicistiky z let 1945–1948*. Praha: Prostor 2000.
- EMERY, M. – EMERY, E.: *The Press and America. An interpretive History of the Mass Media*. Prentice-Hall: New Jersey (jakékoli vydání).
- FANG, I.: *A History of Mass Communication. Six Information Revolutions*. Boston: Focal Press 1997.
- GARTH, S. J. – O'DONNELL, V.: *Propaganda and Persuasion*. London: Sage 2006.
- GEBHART, J. – KUKLÍK, J.: *Druhá republika 1938-1939. Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*. Praha: Paseka 2004.
- GORMAN, L. – McLEAN, D.: *Media and Society in the Twentieth Century*. London: Blackwell Publishing 2003.
- HABERMAS, J.: *Strukturální přeměna veřejnosti. Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia 2000.
- HOCH, K.: „Dějiny novinářství od r. 1860 do doby současné.“ In: *Československá vlastivěda. VII. Písemnictví*. Praha: Sfinx 1933.
- HROCH, M.: *Na prahu národní existence: touha a skutečnost*. Praha: Mladá fronta 1999.

- HROCH, M.: *V národním zájmu*. Praha: NLN 1999.
- CHALUPNÝ, E.: *Havlíček – prostředí, osobnost, dílo*. Praha: Melantrich 1929.
- IGGERS, G.: *Dějepisectví ve 20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002.
- JEŠUTOVÁ, EVA a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas 2003. 7
- KAPLAN, K. – TOMÁŠEK, D.: *O cenzuře v Československu v letech 1945–1956*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1994.
- KÁRNÍK, Z.: *České země v éře První republiky (1918–1938)*. Praha: Libri 2000.
- KONČELÍK, J – KÖPPLOVÁ, B. – KRYŠPÍNOVÁ, J.: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmar*. Praha: Karolinum 2003.
- KONČELÍK, J. – VEČEŘA, P. – ORSÁG, P.: *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál 2010.
- KONČELÍK, J.: „Řízení a kontrola českého tisku v Protektorátu Čechy a Morava“. In FORET, M. – LAPČÍK, M. – ORSÁG, P.: *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahu*. Olomouc: UP 2008, s. 295–311.
- KÖPPLOVÁ, B. – KÖPPL, L.: *Dějiny světové žurnalistiky I. Celý svět je v novinách*, Praha: Novinář 1989.
- KÖPPLOVÁ, B. a kol.: *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum 2003.
- KOSATÍK, P.: *Ferdinand Peroutka. Pozdější život (1938–1978)*. Praha: Paseka 2000.
- KOSATÍK, P.: *Ferdinand Peroutka. Život v novinách (1895–1938)*. Praha: Paseka 2003.
- KŘEN, J.: *Dvě století střední Evropy*. Praha: Argo 2005.
- LE GOFF, J.: *Paměť a dějiny*. Praha: Argo 2007.
- MACURA, V.: *Znamení zrodu: České národní obrození jako kulturní typ*. Praha – Jinočany: H+H 1995.
- MORAVA, J.: *C. k. disident Karel Havlíček*. Praha: Panorama 1991.
- NOIRIEL, G.: *Úvod do sociohistorie*. Praha: SLON, 2012.
- OTÁHAL, M.: *Ferdinand Peroutka, muž Přítomnosti*. Praha: Melantrich 1992.
- PASÁK, T.: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939-1945*. Praha: Univerzita Karlova 1980.
- PERNES, J.: *Svět Lidových novin 1893–1993*. Praha: Lidové noviny 1993.
- PROCTER, B.: *William Randolph Hearst. The Early Years, 1863–1910*. New York: Oxford University Press 1998.
- PROKOP, D.: *Boj o média*. Praha: Karolinum 2005.
- SERAFÍNOVÁ, D.: *Dejiny svetového novinárstva II. Dejiny francúzkého novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 1994.
- SERAFÍNOVÁ, D.: *Dejiny svetového novinárstva IV. Dejiny nemeckého novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 1999.
- SCHUDSON, M.: *Discovering the News. A social history of American Newspapers*. New York: Basic Books 1980.
- SCHUDSON, M.: *Watergate in American Memory. How we Remember, Forget and Reconstruct the Past*. New York: Basic Books 1992.
- SPARKS, C. – READING, A.: *Communism, Capitalism and the Mass Media*. London: Sage 1998.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva I. Dejiny anglického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva III. Dejiny amerického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 2003
- ŠTAIF, J.: *Obezřetná elita: česká společnost mezi tradicí a revolucí 1830–1851*. Praha: Dokořán 2005.
- TŘEŠTÍK, D.: *Češi a dějiny v postmoderním očistci*. Praha: NLN 2005.
- TUNSTALL, J.: *The Media are American*. New York: Columbia University Press 1977.
- TUNSTALL, J.: *The Media were American. U.S. Mass Media in Decline*. Oxford: Oxford University Press 2008.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P. – ŘEPA, M.(eds.): *Bratři Grégrové a česká společnost v druhé polovině 19. století*. Praha: Historický ústav AV ČR 1997.

2. 5. sémioticko-lingvistický

(témata jsou pokryta např. kursy *Sémiotika médií*, *Teorie textu*, *Sémiotika kultura: kultura a/jako text* apod.)

- a. **Řeč/jazyk/komunikace a jejich systémové zkoumání v různých disciplínách** (logika, lingvistika, filosofie jazyka, teorie informace, obecná systémová teorie, etnosémantika, mediální studia; společné problémy: znak, jeho funkce a produkce).
- b. **Vymezení textu v mediálních studii** (text z pohledu sémiotiky, lingvistiky, literární vědy a kulturních studií; šíře pojmu text; specifika mediálních textů: texty komplexní a simplexní; postrukturalistická revize textu; intertextualita mediálních sdělení; vztahy mezi pojmy text a diskurs).
- c. **Pragma(lingvis)tické aspekty mediálních textů** (základní koncepty pragmatiky a pragmalingvistiky; etnometodologická perspektiva analýzy textu; koncept mediálních dialogických sítí).
- d. **Přínos lingvistiky a literární vědy ke studiu mediálních textů** (strukturální analýza textu vs. recepční přístupy; hermeneutika a její role při interpretaci textu;).
- e. **Od analýzy textu k analýze diskurzu** (základní proudy diskursivních analýz a jejich teoretická východiska; (kritická) diskursivní analýza, hlavní proudy a představitelé).
- f. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií I.** (Peirceho teorie interpretans ve znakových kódech; Morrisova teorie syntaktických, sémantických a pragmatických základů znakové produkce)
- g. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií II.** (de Saussure a strukturalistická diference ve znakové produkci; Barthesova paradigmatica a syntagmatika znakové produkce; Lotmanova teorie druhotných systémů a ne/paradigmatické kultury).
- h. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií III.** (Derridova gramatologie a dekonstrukce; Ecova sémiotická syntéza).
- i. **Médium „znak“ a médium znaku.** (Luhmannovo systémové pojetí – řeč a písmo. Derridovo systémové pojetí – řeč a písmo. Důsledky pro zkoumání médií.)
- j. **Základní okruhy sémiotických problémů současných médií** (tištěných, hlasových, obrazových, multi- a hyper-).

Doporučená literatura:

- BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu. Základy sémiologie*. Praha: Čs. spisovatel 1967, s. 61–131.
- CASTELLS, M.: *The Information Age. Economy, Society and Culture: The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.
- DELEUZE, G.: *Podla čoho sa pozná štrukturalizmus?* Bratislava: Archa 1993.
- DERRIDA, J.: *Gramatológia*. Bratislava: Archa 1999.
- DERRIDA, J.: *Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku*. In týž: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa 1993, s. 177–195.
- ECO, U.: *Mysl a smysl*. Praha: Vize 97 2000.
- ECO, U.: *Teorie sémiotiky*. Brno: JAMU 2004.
- FAIRCLOUGH, N.: *Analysing Discourse. Textual Analysis for Social Research*. London, New York: Routledge 2003.
- FLUSSER, V.: *Do univerza technických obrazů*, Praha: OSPVU 2001.
- FLUSSER, V.: *Za filosofií fotografie*, Praha: Hynek 1994.
- GREIMAS, A. J. – COURTÉS, J.: *Semiotics and Language: An Analytical Dictionary*. Bloomington: Indiana University Press 1982.
- HABERMAS, J.: *Teorie des kommunikativen Handelns. Bd. 1-2*. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1981.
- HAUSENBLAS, K.: „Text, komunikáty a jejich komplexy (zamyšlení pojmoslovné).“ In *Slovo a slovesnost* 45, 1984, s. 1–7.
- HIRSCHOVÁ, M.: *Pragmatika v češtině*. Olomouc: UP 2006.
- HOMOLÁČ, J.: *Intertextovost a utváření smyslu v textu*. Praha: Karolinum 1996.

- KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – JAKLOVÁ, A. – MÜLLEROVÁ, O.: *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu*. České Budějovice: JČU 1999.
- MACUROVÁ, A. – MAREŠ, P.: *Text a komunikace. Jazyk v literárním díle a filmu*. Praha: Karolinum 1992.
- NEKVAPIL J.: *Etnometodologické inspirace*. Monotematické číslo Sociologického časopisu. Praha: Sociologický ústav AV ČR 2010, s. 497–680.
- NEKVAPIL, J. – LEDAUR, I.: „Sekvenční struktury v mediálních dialogických sítích.“ *Sociologický časopis* 38, 2002, č. 4, s. 483–499.
- PALEK, B. (ed.): *Sémiotika*. Praha: Univerzita Karlova 1997.
- TEJERA, V.: *Semiotics from Peirce to Barthes*. New York: E. J. Brill 1988.
- VIRILIO, P.: *Informatická bomba*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2004.
- WETHERELL, M. – TAYLOR, S. – YATES S. J.: *Discourse Theory and Practice. A Reader*. London: Thousand Oaks, New Delhi: Sage 2001.

2. 6. metodologický

(témata jsou pokryta např. kursy *Metody a techniky výzkumu v sociálních vědách*, *Kvantitativní výzkum v mediálních studiích*, *Kvalitativní výzkum v mediálních studiích*, *Obecná metodologie věd*, *Statistická analýza dat*, *Teorie publika* apod.)

- a. **Obecná metodologie vědy, specifika výzkumu v sociálních vědách**, specifická/oborová metodologie mediálních studií
- b. **Problémy výběru zkoumané populace a vzorku** (odlišnost výběru respondentů v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, k čemu je reprezentativita a kdy je potřebná?).
- c. **Základní techniky sběru dat – jak zkoumat příjemce a zadavatele** (dotazování, pozorování, etnografie, mikrosociologie).
- d. **Způsoby analýzy mediálních obsahů** (sémiotická, diskurzivní, narativní, analýza, interpretativní čtení, hermeneutika)
- e. **Kvantitativní metody zpracování dat** (úrovně měření v sociálních vědách, jak zvolit indikátor? škálování, validita a reliabilita, statistická analýza dat, souvislost proměnných, významnost vztahů, interpretace, nepravá souvislost).
- f. **Kvalitativní postupy zkoumání** (specifika sběru dat, analýza a interpretace, zakotvená teorie, hermeneutika, program Atlas).

Doporučená literatura:

- BRUMLA, M.: „Zdroje mimořádného zkreslení odpovědí na otázky dotazníku a cesty k jeho neutralizaci.“ In *Sociologický časopis* 1973, č. 5, s. 520–532.
- BURIÁNEK, J.: „K souvislosti mezi hypotézami a cílem výzkumu.“ In *Sociologický časopis* 1981, č. 4, s. 423–431.
- FAY, B.: *Současná filozofie sociálních věd*. Praha: Slon 2002.
- FERJENČÍK, J.: *Úvod do psychologického výzkumu. Jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál 2000.
- JUPP, V.: *The SAGE Dictionary of Social Research Methods*. London: Sage 2006.
- HENDL, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum 1997.
- KERLINGER, F. N.: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia 1972.
- KOL. AUTORŮ: *Média a realita*, Brno: MU 2000.
- KRONICKOVÁ, J. C.: „Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.“ In *Sociologický časopis* 1997, č. 33, s. 57–67.
- MILLS, Ch. W.: „Intelektuální mistrovství.“ In týž: *Sociologická imaginace*. Praha: Slon 2003.
- MORGAN, D. L.: *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Brno: Sdružení SCAN 2001.
- MORLEY, D.: *Family Television*. London: Routledge 1986.
- NEUENDORF, K. A.: *The Content Analysis Guidebook*. London: Sage 2002.
- PETRUSEK, M.: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, Karolinum 1993.

- POPPER, K. R.: *Život je řešení problémů. O poznání, dějinách a politice*. Praha: Mladá fronta 1998.
- PUNCH, K. F.: *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál 2008.
- PUNCH, K. F.: *Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Portál 2008.
- SCHULZ, W. – SCHERER, H. – HAGEN, L. – REIFOVÁ, I. – KONČELÍK, J.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova 2004.
- STRAUSS, A. L. – CORBIN, J.: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert 1999.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- SWOBODA, H.: *Moderní statistika*. Praha: Svoboda 1977.
- TRAMPOTA, T. – VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál 2011.
- WEBER, M.: *Sociologie, metodologie, politika*. Praha: Oikoymenh 1998.